

Tíðargrein

Ein nýggj stjórnarskipanin vil greiða politiska landslagið

Eg kenni meg rættiliga sannførdan um, at um vit fáa avgreitt spurningin um eina grundlóg ella eina nýggja stjórnarskipan við einari fólkaatkvøðu, tá fáa vit eisini ruddað slóð fyri einum greiðari politiskum landslagi. Flækjan, vit nú kenna, har togað verður í allar ættir móti vinstru og høgru og móti loysing og samband, verður greiðari, tá Føroya fólk einaferð med alla hefur avgreitt okkara egnu stjórnarskipan. Ein stjórnarskipan, sum greitt sigur, at avgerðin um støðu Føroya í framtíðina bert liggur hjá føroyska fólkinum og ongum fremmandum myndugleika. Tá kann vónandi meira orka leggjast í at reka ein meira siðbundnan og hugjsónarligan greiðan politikk.

Blokkpolitikkur:

Í einari tíðargrein fyri rættiliga langari tíð síðan róði eg framundir, at vit í Føroyum eins og í londunum rundan um okkum fingur meira blokkpolitikk. Hetta vildi geva veljaranum ein møguleika at meta betur um, hvat hann fekk fyri atkvøðuna, um hann nú atkvøddi fyri tí reyða ella bláa blokkinum. Hetta fall, sum vera man, ikki í góða jørð allastaðni, tí tað eru jú flokkar, sum liva væl av, at okkara politiska landslag er so gruggut, og at samgongur kunnu skipast upp á nógvar ymiskar mátar. Vit hava jú gjøgnum tíðirnar havt nógvar sløg av samgongum alt frá heimastýris-samgongu, sjálvstýrissamgongu, fullveldissamgongu, borgarlaga/vinstravenda samgongu, reint borgarlaga samgongu og til nú eina rættiliga vinstravenda samgongu. Tað er júst ríkisrættarlaga støða okkara, sum ger, at vit hava tveir politiskar ásir, meðan flest øll onnur lond bert hava tann eina

ásan millum høgru og vinstru.

Um vit samanbera við danskan politikk, so svarar okkara fløkta støða til, at Eindarlistin og Danski Fólkaflokkurin hildu møguleikanum opnum fyri at fara í stjórnarsamstarv, og tað er jú heilt óhugsandi.

Eg minnst aftur á, hvussu nógur vit í Javnaðarflokkinum stúrdur fyri, at eitt valstrið bert fór at snúgv seg um loysing ella samband. Tá duttu vit niður ímillum stólarnar. Hin vegin, so vistu vit fullvæl, at serliga Sambandsflokkurin og Tjóðveldi altíð vildu hava henda spurning so frammaliga sum gjørligt í valstriðnum. Polarisingin millum loysing og samband hevur eisini ofta verið partur av valstriðnum, og serliga týðiliga sóu vit tað í 1998. Men eins ofta, so er hesin spurningurin eisini dottin niður ímillum, sum eitt nú við seinasta valstrið, har málið als ikki var frammi.

Við einum góðum vilja kann ein skilja, at eitt nú Tjóðveldi ikki er so

fegið um ov týðiligan blokkpolitikk. Ein samgonga sum henda, sum nú er, ber jú ikki á mál við teirra fremsta máli um loysing. Men av einari ella aðrari orsök, so halda tey í Tjóðveldi, at loysingin ikki nærkast uttan saman við Fólkaflokkinum. Gudarnir skulu vita hví, at so er, tí søgan átti at sagt teimum nakað heilt annað. Báðir hesir flokkar hava annars lítið til felags í øllum vanligum samfelagsligum politikki. Men tó valdi Tjóðveldi við seinasta val at hava hurðina á klemm til Fólkaflokkin, men als ikki til Sambandsflokkin, hóast Tjóðveldi hevur munandi meira til felags við Sambandsflokkin enn við Fólkaflokkin, tá tað snýr seg um skipan av vølfæðini í samfelagnum.

Hin vegin, so hevur formaðurin fyri Javnaðarflokkinum týðiliga sagt, at hann ikki ynskir samgongu við Fólkaflokkin. Hetta er ein greið og eisini djúrv útmelding við greiðum boðskapi um, at

flokkurin ynskir at reka ein vinstravendan politikk, sum einki hevur til felags við tann politikk, sum Fólkaflokkurin stendur fyri. Ríkisrættarlígi spurningurin er hjá Javnaðarflokkinum meira sekund-erur, meðan hann hjá Tjóðveldi og Sambandinum er í fremstu røð.

So leingi vit ikki hava avgreitt stjórnarskipanina, so vil spurningurin um loysing kontra samband hanga í luftini, og vit fara framhaldandi at fáa samgongur, har flokkarnir stórt sæð bara hava eittans mál í felag nevnliga antin samband ella loysing. Restin av politikkinum verður so ein vavstur og samankók av politiskum hugsjónum og áhugamálum.

Stjórnarskipanin:

Arbeiðið við føroyskari grundlóg fór í gongd undir fullveldissamgonguni. Minnst so væl tann dagin, tá hesin ungi og framfýsni landsstýrismaðurin trein inn í tingsalin, og at allar lampur í ting-

salinum tendraðu í somu løtu.

Eisini minnst flest okkara, at ein ávísur mótstøðumaður í øðini á tingsins røðarapalli skræddi uppskotið sundur, tí uppskotið var ein beinleiðis liður í fullveldistøkuni.

Men uttan mun til alt hetta, og uttan mun til, hvat endamálið hjá tásitandi samgongu var, so fingur vit sett hol á eitt arbeiði við einari føroyskari grundlóg ella stjórnarskipan. Jóan Pauli Joensen, professari varð settur sum formaður og Kári á Rógvi, sáli sum skrivari. Vit høvdu ótrúliga nógvar gevandi fundir, har vit meira ella minni rannsakaðu okkum sjálvi og samfelagið alt. Skal eg siga mína erliga hugsan, so var hetta arbeiðið, hóast siktið upprunaliga var ein liður í fullveldisætlanini, sera gevandi og ríkandi. Vit fingur góðar og djúpar samrøður um grundleggjandi viðurskifti í okkara landi. Vit lögdu landið alt undir lupp, og tað gav okkum uttan iva eina nógur greiðari og betri fatan av